

MRF 2023.160

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 26. maj 2023, j.nr. 22/02150 og 22/02152

Dispensation til gennembrud af stendige, som var forbundet med et kirkegårdsdige omkring en kirke, ændret til et afslag, da ansøgningen alene var begrundet i privatøkonomiske interesser, og det ikke var godtgjort, at der ikke fandtes alternativer. Lokalt menighedsråd var som offentlig myndighed klageberettiget efter museumsloven pga. sin ressortmæssige interesse i sagen.

I januar 2022 meddelte Skanderborg Kommune dispensation efter museumslovens § 29 j, stk. 2, til at etablere et gennembrud på 4 meter i et ca. 28 meter langt stendige. Diget var beliggende på Sophiendal Gods i udkanten af landsbyen Veng og var i nord direkte forbundet med et andet stendige, der omkransede indgangspartiet til Veng Kirke, og som fortsatte rundt om kirkegården. Baggrunden for godsets ønske om at gennembryde diget var at skabe adgang til den sydlige del af et skovareal på godsets ejendom af hensyn til bl.a. skovpleje og godsets gæster. Kommunen havde begrundet dispensationen med, at diget havde begrænset kulturhistorisk, landskabelig og biologisk værdi, at der i forvejen var andre gennembrud i diget nær det ansøgte gennembrud, og at den eneste oplagte adgangsvej til skoven var gennem diget. Dispensationen blev påklaget af Veng-Mesing Menighedsråd og Danmarks Naturfredningsforening. Miljø- og Fødevarerklagenævnet (formanden) fandt indledningsvis anledning til at behandle, om menighedsrådet var klageberettiget. Efter museumslovens § 29 u, stk. 1, kan afgørelser efter bl.a. § 29 j, stk. 2, påklages af bl.a. offentlige myndigheder, hvilket dog ifølge forarbejderne forudsætter, at myndigheden har en ressortmæssig interesse i sagen. Med henvisning til, at menighedsråd er etableret ved lov, og at de udfører opgaver i henhold til lov og

er finansieret af offentlige midler, fandt nævnet, at Veng-Mesing Menighedsråd var en offentlig myndighed. Nævnet fandt endvidere, at menighedsrådet havde en sådan ressortmæssig interesse i den aktuelle sag, at menighedsrådet var klageberettiget, da der var en sådan sammenhæng mellem diget og kirken, herunder navnlig en landskabelig sammenhæng, der gjorde, at diget samlet måtte betragtes som en del af det område, som menighedsrådet efter bekendtgørelsen om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde skal søge at forhindre bebygget eller brugt på skæmmende måde. Med hensyn til kommunens dispensation fandt nævnet, at diget var et velbevaret og markant stendige med høj landskabelig værdi, og at der ikke forelå et sådant særligt tilfælde, som kunne begrunde en dispensation til det ansøgte gennembrud på 4 meter. Nævnet lagde vægt på, at ansøgningen alene var begrundet i privatøkonomiske interesser, at det ikke var godtgjort, at det ikke var muligt at etablere adgang til skovarealet på anden vis, og at gennembruddet ville medføre en væsentlig forringelse af digets landskabelige værdi. Hertil kom, at en dispensation ville kunne medføre uønsket præcedensvirkning. På den baggrund ændrede Miljø- og Fødevarerklagenævnet kommunens dispensation til digegennembruddet til et afslag.

Ændring af dispensation i sag om gennembrud af stendige i Skanderborg Kommune

22/02150, 22/02152

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse efter museumslovens § 29 a, stk. 1, jf. § 29 j, stk. 2, jf. § 29 t, stk. 1.[1]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ændrer Skanderborg Kommunes afgørelse af 24. januar 2022 om dispensation til gennembrud af stendige D01.867.411 beliggende i skellet mellem matr. nr. [PN1] og [PN2] Veng By, Veng, til et afslag.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. museumslovens § 29 x.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelsen er den 7. februar 2022 og 11. februar 2022 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af Veng-Mesing Menighedsråd (klager 1) og Danmarks Naturfredningsforening (klager 2).

Klagerne har navnlig anført, at

- der ikke er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til at etablere et gennembrud af diget,
- der i forvejen er etablerede stier og adgang til skovområdet på digets vestlige side fra den nordlige del af ejendommen, og
- en dispensation til det ansøgte udelukkende er begrundet i privatøkonomiske interesser.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen og området

Det i sagen omhandlende dige D01.867.411 er beliggende i skellet mellem matr. nr. [PN1] og [PN3] Veng By, Veng mod vest og matr. nr. [PN2] Veng By, Veng mod øst i udkanten af landsbyen Veng, som er beliggende øst for Ry og nord for Skanderborg. Diget er et stendige, og har et nord-/sydgående forløb med en længde på ca. 28 m.

I den nordlige ende grænser diget mod vest op til et mindre skovareal på matr. nr. [PN1], og langs digets sydlige ende er der opført et menighedshus på matr. nr. [PN3]. Vest for skovarealet ligger [A1], der bl.a. består af en herregård med tilhørende park. På den østlige side af diget findes en adgangsvej, der fører fra [A2] i syd til [A3] med tilhørende kirkegård i nord. Øst for adgangsvejen findes en parkeringsplads, som benyttes af kirkens besøgende.

Det omhandlede dige er i nord direkte forbundet med et dige, som omkranser indgangspartiet til [A3], og som fortsætter rundt om kirkegården på matr. nr. [PN4] Veng By, Veng. Derudover har diget indtil opførelsen af menighedshuset i 1991 – 1992 været sammenhængende med dige D01.867.413, der har en længde på ca. 32 m i sydgående retning. Det tidligere sammenhængende dige blev her afbrudt af et digegennembrud på ca. 2 m, hvor en gangsti fører syd om menighedshuset. Der blev samtidig etableret et gennembrud af dige D01.867.411 på ca. 1 m, hvor en gangsti fører nord om menighedshuset fra adgangsvejen, der løber parallelt med diget, til godsets ejendom. Dette gennembrud er placeret ca. 15 m fra digets sydlige ende og ca. 12 m fra digets nordlige ende.

2.2 Den påklagede afgørelse

Skanderborg Kommune har den 24. januar 2022 i medfør af museumslovens § 29 j, stk. 2, jf. § 29 a, stk. 1, meddelt dispensation til at etablere et gennembrud af dige D01.867.411. Dispensationen er meddelt på vilkår om, at gennembruddet ikke må være bredere end 4 m, og at de fjernede sten gemmes og benyttes til restaurering af de resterende dele af diget eller stables nær diget, såfremt diget senere ønskes reableret.

Det fremgår af afgørelsen, at [A1] har ansøgt Skanderborg Kommune om at etablere det pågældende gennembrud af diget. Formålet med det ansøgte er at skabe adgang til den sydlige del af skovarealet på ansøgers ejendom. Skoven har stået urørt i en længere periode, og der er ifølge ansøger opstået et behov for at pleje og vedligeholde skoven ved udtynding for at give plads og lys til de tilbageværende træer. Det er endvidere ansøgers ønske at anlægge stier i skoven, der kan benyttes af godsets gæster. Videre har ansøger oplyst, at der tidligere har eksisteret en adgangsvej til skoven, der er nedlagt i forbindelse med opførelsen af en ny bygning til kirken. Det fremgår endvidere, at ansøger oprindeligt har søgt om dispensation til etablering af et gennembrud på 7 m, men at dette sidenhen er reduceret til 4 m, hvilket ifølge ansøger vil være tilstrækkeligt til, at mindre maskiner kan få adgang til skoven, og at diget herved skånes mest muligt.

Det fremgår af sagens oplysninger, at Skanderborg Kommune under sagens behandling har foretaget høring af klager 1. Ansøger har på baggrund af fremsendte høringssvar præciseret, at det er en traktor med redskaber, der skal færdes gennem diget. Videre er det ansøgers opfattelse, at der ikke er meget aktivitet ved kirkegården, og at der ikke vil opstå konflikter i forbindelse med f.eks. begravelser, idet færdsel på godset ejendom ikke vil være støjende eller luftende. Det er endvidere ansøgers opfattelse, at klager 1 ikke er part eller har retlig interesse i sagen. Ansøger har i forlængelse heraf anført, at klager 1 ikke har ansvar for eller vedligeholdelse af det areal, hvor diget søges gennembrudt.

Det fremgår videre af sagens oplysninger, at Skanderborg Kommune den 25. juni 2020 har hørt Slots- og Kulturstyrelsen, hvorvidt diget er beskyttet efter museumsloven. Styrelsen har i den forbindelse vurderet, at diget er beskyttet, da der er tale om et ældre stendige, som fremgår af de lave målebordsblade fra 1910.

Skanderborg Kommune har den 27. oktober 2021 og 15. december 2021 besigtiget området sammen med ansøger for at undersøge alternative adgangsveje til skoven. For så vidt angår en nordlig adgangsvej til skoven, vil det ifølge ansøger kræve anlæg af mange og lange veje, hvilket vil blive meget dyrt. Det er ifølge ansøger endvidere ikke muligt at tilgå skoven fra syd eller vest på grund af store terrænforskelle.

På baggrund af besigtigelsen har Skanderborg Kommune konstateret, at der er tale om et stendige med en højde på ca. 0,5 m, som består af to til tre rækker kampesten i varierende størrelse. Diget ser ifølge kommunen ikke ud til at være ret gammelt, da der ikke ses større områder med mos eller laver, og at diget muligvis har gennemgået restaurering inden for de seneste 20 til 30 år. Kommunen har endvidere anført, at diget ikke fremgår af de oprindelige matrikelkort over området fra 1817, og at området omkring kirken og godset har ændret sig markant siden. Det er kommunens opfattelse, at diget er etableret i løbet af 1800-tallet eller begyndelsen af 1900-tallet, og diget kan ifølge kommunen muligvis være anlagt af godset for at afgrænse godsets jord mod øst. Det er endvidere kommunens vurdering, at diget fremstår som et langt, harmonisk og ensartet dige langs adgangsvejen til kirken.

Skanderborg Kommune har vurderet, at diget samlet set har en begrænset kulturhistorisk, landskabelig og biologisk værdi. Kommunen har lagt vægt på, at der, både for så vidt angår det i sagen omhandlede dige D01.867.411 samt dige D01.867.413, er tale om relativt lave og unge stendiger, at dige D01.867.413 er tilgroet med busk- og havebeplantning, og at digestrækningen allerede er fragmenteret som følge af gennembruddene omkring menighedshuset, som er beliggende få meter syd for det ansøgte gennembrud.

Videre har Skanderborg Kommune vurderet, at der i sagen er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til det ansøgte gennembrud, idet den eneste oplagte adgangsvej til skoven er gennem diget. Kommunen har lagt vægt på, at der i forvejen ikke er andre adgangsveje til skoven fra området nord for [A3], at adgang fra syd og vest er hindret af store terrænforskelle, og at anlæggelse af en nordlig adgangsvej vil være omkostningstung for ansøger.

Afslutningsvis har Skanderborg Kommune vurderet, at der ikke forekommer sjældne dyr eller planter i tilknytning til diget, ligesom at det ansøgte efter kommunens vurdering heller ikke vil medføre en negativ påvirkning af Natura 2000-områder eller bilag IV-arter efter habitatbekendtgørelsen.[4]

3.2 Klagernes indhold

Det er klagernes opfattelse, at der i sagen ikke foreligger et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til at foretage det ansøgte gennembrud af diget.

Klager 1 har til støtte herfor anført, at adgangsvejen, som fører op til kirken langs diget ikke bør ødelægges eller spærres af hverken skovmaskiner eller trafik til skoven. Dette gælder særligt i forbindelse med afholdelse af kirkelige aktiviteter.

Videre har klager 1 anført, at der ved menighedshusets opførelse blev anlagt to stier gennem diget; én til menighedens adgang til menighedshuset og én til godsets gæster, som giver adgang til parken. Ifølge klager er der derved allerede adgang for godsets gæster, ligesom gæsterne også let vil kunne tilgå et nyt stisystem fra allerede eksisterende stier i området, uden det vil kræve yderligere gennembrud af diget.

Klager 1 har endvidere bemærket, at der eksisterer en adgangsvej til skoven fra nord, som går fra [A4] øst for kirken ind til skoven og avlsbygningerne tilhørende godset, og at moderne skovmaskiner uden problemer kan anvende denne vej til at tilgå skoven i forbindelse med pleje. Det forhold, at godset har ladet diget gro til mod syd, kan ifølge klager 1 ikke indgå i begrundelsen for, at der meddeles dispensation til et gennembrud.

Endelig har klager 1 anført, at en dispensation til et gennembrud vil medføre påvirkning af arter beskyttet efter habitatdirektivets bilag IV. Klager 1 har hertil bl.a. bemærket, at snogen lever i digerne omkring kirkens område, og at gennembruddet vil ødelægge snogens levesteder.

Klager 2 har anført, at det ansøgte gennembrud udelukkende tilgodeser privatøkonomiske interesser, herunder i forbindelse med godsets afholdelse af bryllupsarrangementer. Det er herved klager 2's opfattelse, at en dispensation vil kunne medføre en uønsket præcedensvirkning.

Videre har klager 2 anført, at der, for så vidt angår det af ansøger anførte behov for at pleje og udtynde skoven, er tale om unge træer, og at arealet ikke er fredskov, hvorfor de økonomiske interesser i at udtynde skoven må være marginale.

Klager 2 har endvidere anført, at det ikke er korrekt, at der ikke er alternative adgangsmuligheder til skovarealet fra nord eller vest. Klager 2 har i den forbindelse fremsendt et billede fra godsets hjemmeside, der har til hensigt at illustrere en adgangsvej. Videre har klager henvist til, at det fremgår af Danmarks Arealinformation, at der er en kørefast vejforbindelse, som giver adgang til skovarealet fra både nordøst og vest.

Som følge heraf er det klager 2's opfattelse, at Skanderborg Kommune ikke i tilstrækkelig grad har godtgjort, at der ikke kan anlægges adgangsveje på anden vis, herunder nord og vest om [A3] og skovarealet.

2.4 Skanderborg Kommunes bemærkninger til klagen

Skanderborg Kommune har den 22. februar 2022 bemærket, at dispensationen er meddelt som følge af, at ansøger ikke har andre muligheder for at vedligeholde skoven på godsets jord, og at det vil være omkostningstungt at etablere andre adgange til skoven end gennem diget.

Videre har Skanderborg Kommune bemærket, at ansøger efter at være blevet bekendt med klagerne over kommunens afgørelse af 24. januar 2022 har anført, at diget slet ikke er beskyttet efter museumslovens § 29 a, og at kommunen desuden i 2020 meddelte en tilladelse efter vejloven, der ifølge ansøger giver ansøger ret til at foretage det ansøgte digegennembrud.

Skanderborg Kommune har hertil anført, at kommunen fastholder vurderingen af, at diget er beskyttet efter museumslovens § 29 a, og at der ikke med tilladelsen efter vejloven fra 2020 er meddelt dispensation til et gennembrud efter museumsloven.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Videre fremgår det af lovens § 11, stk. 2, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne sag fundet anledning til at behandle forholdet om 1) Veng-Mesing Menighedsråds klageberettigelse, samt 2) forholdet om dispensationsmuligheden efter museumslovens § 29 j, stk. 2.

3.2 Ad 1) Veng-Mesing Menighedsråds klageberettigelse

Ifølge museumslovens § 29 u, stk. 1, kan afgørelser efter lovens § 29 a, stk. 1, jf. § 29 j, stk. 2, påklages af:

1. adressaten for afgørelsen,
2. ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
3. offentlige myndigheder,
4. lokale foreninger og organisationer, som har væsentlig interesse i afgørelsen,
5. landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
6. landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Beskyttelsen af sten- og jorddiger blev indsat i lovgivningen ved lov nr. 9. af 3. januar 1992 om naturbeskyttelse, som trådte i kraft den 1. juli 1992. Beskyttelsen blev ved lov nr. 454 af 9. juni 2004 overført til museumsloven. Det fremgår herved af forarbejderne til bestemmelsen om klageberettigelse, at

” [...] afgørelsen [kan] påklages af offentlige myndigheder. Det er herved forudsat, at denne klageadgang kun kan udnyttes, når myndigheden har en ressortmæssig interesse heri.”[5]

Det følger af forvaltningslovens § 1, stk. 1, at loven gælder for alle dele af den offentlige forvaltning. Af bestemmelsens stk. 2, fremgår endvidere, at loven desuden gælder for al virksomhed, der udøves af selvejende institutioner, foreninger, fonde mv., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet på privatretligt grundlag, og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentlig tilsyn og intensiv offentlig kontrol.

Loven omfatter herefter alle forvaltningsmyndigheder, uanset om de hører under den statslige, regionale eller den kommunale forvaltning, og hvad enten der er tale om almindelige forvaltningsmyndigheder eller nævn eller råd. Bestemmende for, om et givent organ omfattes af forvaltningsloven, er derfor i første række, om organet er oprettet ved lov eller på privat initiativ, om organet er placeret i et over-/underordningsforhold til en forvaltningsmyndighed, om organets drift finansieres ved offentlig bevilling eller ved private midler, og om der ved lov er fastsat regler med hensyn til anvendelse af bevilgede midler.[6]

Menighedsrådenes virke er fastlagt ved lov, navnlig ved lov om menighedsråd,[7] som bl.a. fastlægger regler om menighedsrådenes virksomhed og tilsyn med menighedsrådenes økonomiske forvaltning.

Videre fremgår det af lov om folkekirkens økonomi,[8] at af folkekirkens udgifter afholder statskassen lønninger, pensioner og andre ydelser til biskopperne, pensioner og efterindtægt i henhold til lov om tjenestemandspension vedrørende provster og præster. Herudover yder statskassen ifølge loven en række tilskud til bl.a. udgifter til lønninger til præster og provster og til restaurering af kirker mv.

Det fremgår derudover af § 29, stk. 1, i bekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde,[9] at menighedsrådet skal søge at forhindre, at kirkens og kirkegårdens nærmeste omgivelser bebygges eller bruges på skæmmende måde. Bekendtgørelsen har bl.a. hjemmel i lovbekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, [10] der bl.a. har til formål at sikre, at der ikke sker en forringelse af de kulturværdier, der er knyttet til kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovens § 1, nr. 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Veng-Mesing Menighedsråd er en offentlig myndighed. Nævnet har lagt vægt på, at menighedsrådet er etableret ved lov, at menighedsrådet udfører opgaver i henhold til lov, og er finansieret af offentlige midler.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder endvidere, at Veng-Mesing Menighedsråd har en sådan ressortmæssig interesse i den aktuelle sag, at menighedsrådet er klageberettiget. Nævnet har lagt vægt på, at det omhandlede dige er beliggende tæt langs kirkens arealer, herunder menighedshus, parkeringsplads samt adgangsvejen, der fører op til kirken, og som benyttes af kirkens besøgende og i forbindelse med kirkelige handlinger. Endvidere er diget i nord direkte sammenhængende med kirkegårdsdiget, der omkranser kirken, hvorfor der er en sådan sammenhæng mellem diget og kirken, herunder navnlig en landskabelig sammenhæng, der gør, at diget samlet må betragtes som en del af det område, menighedsrådet skal søge at forhindre bebygget eller brugt på skæmmende måde.

3.3 Ad 2) Dispensationsafgørelsen

Efter museumslovens § 29 a, stk. 1, må der ikke foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger eller lignende.

Museumslovens § 29 a er en forbudsbestemmelse, hvis formål er at sikre sten- og jorddiger som kulturhistoriske spor og sikre de biologiske og landskabelige interesser, der knytter sig til digerne.

Bestemmelsen om beskyttelse af sten- og jorddiger er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1190 af 26. september 2013 om beskyttede sten- og jorddiger og lignende (digebekendtgørelsen). Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 1, at stendiger er omfattet af beskyttelsen i museumslovens § 29 a, stk. 1. Ifølge bekendtgørelsens § 1, stk. 2, nr. 3, gælder bestemmelsen i lovens § 29 a, stk. 1, ikke for havediger, jf. dog stk. 3, hvoraf det fremgår at bekendtgørelsens § 1, stk. 2, nr. 3, ikke omfatter ældre diger, som afgrænser herregårdsparker og præstegårdshaver.

Det aktuelle dige er et stendige, og er dermed beskyttet efter museumslovens § 29 a, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder i den forbindelse, at det omhandlede dige ikke er undtaget fra beskyttelsen i medfør af digebekendtgørelsens § 1, stk. 2, nr. 3, jf. stk. 3. Nævnet har lagt vægt på, at der er tale om et ældre dige, som ifølge de lave målebordsblade fra 1910

senest er etableret i begyndelsen af 1900-tallet, og at diget afgrænser parken tilhørende [A1].

Efter praksis skal et dige for at være beskyttelsesværdigt ikke nødvendigvis være såvel landskabeligt som kulturhistorisk og biologisk værdifuldt. Det er i princippet tilstrækkeligt, at diget vurderes værdifuldt i én henseende.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder på baggrund af sagens oplysninger, herunder luft-, skrå- og gadefotos, at det omhandlede dige navnlig har en høj landskabelig værdi. Nævnet har lagt vægt på, at der er tale om et velbevaret stendige bestående af to til tre lag kampesten med en højde på ca. 0,5 m, hvilket medvirker til, at strækningen i sammenhæng med digerne både nord og syd herfor fremstår markant i dets omgivelser og bl.a. let kan konstateres fra [A2].

Efter museumslovens § 29 j, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen i museumslovens § 29 a, stk. 1.

Det fremgår af lovens forarbejder og fast praksis, at det ikke er tilstrækkeligt til at meddele dispensation, at der er påvist driftsmæssige, økonomiske eller rekreative interesser i, at et dige fjernes. Med formuleringen, at der kun i "særlige tilfælde" kan dispenseres fra forbuddet mod tilstandsændringer, er det angivet, at der kun sjældent kan gøres egentlige undtagelser. "Særlige tilfælde" sigter navnlig til, at der skal foreligge så væsentlige interesser, at de i den konkrete sag vil kunne tilsidesætte de bevaringsinteresser, bestemmelsen skal sikre.[11]

For så vidt angår gennembrud af diger, fremgår det af Kulturarvsstyrelsens vejledning om beskyttede sten- og jorddiger,[12] at der som hovedregel bør gives tilladelse til åbninger til gennemkørsler (dige-gennembrud) i beskyttede diger, hvis f.eks. dyrkning af et tilkøbt areal indebærer kørsel på landevej eller betydelig omvej. Dog bør antallet af gennembrud og disses placering vurderes i hvert enkelt tilfælde. Placeringen bør ikke ødelægge strukturer som kryds eller hjørner, hvor diger mødes, eller sløre uregelmæssige forløb hos gamle diger, og bredden af åbningen bør i rimeligt omfang indrettes til de køretøjer og maskiner, der skal benytte den.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at der i den aktuelle sag ikke er tale om et sådant særligt tilfælde, som kan begrunde, at der meddeles dispensation til det ansøgte gennembrud på 4 m. Nævnet har lagt vægt på, at gennembruddet af diget alene er begrundet i privatøkonomiske interesser, og at nævnet ikke finder det godtgjort, at det ikke er muligt at etablere adgang til skovarealet vest for diget på anden vis.

Videre er det Miljø- og Fødevarerklagenævnets vurdering, at det ansøgte digegennembrud vil medføre en væsentlig forringelse af digets landskabelige værdi. Nævnet har herved lagt vægt på, at et gennembrud, etableret nord for det allerede eksisterende gennembrud, kun vil efterlade meget begrænsede dele af digets nordlige ende, som i dag fremstår som den mest markante og velbevarede del af diget. Et gennembrud af den ansøgte størrelse vil efter nævnets opfattelse således medvirke til, at diget vil fremstå yderligere fragmenteret og sløre digets forløb.

Endelig finder Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at en dispensation til det ansøgte digegennembrud vil kunne medføre en uønsket præcedensvirkning for fremtidige lignende sager.

3.4 Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ændrer Skanderborg Kommunes afgørelse af 24. januar 2022 om dispensation til gennembrud af stendige D01.867.411 beliggende i skellet mellem matr. nr. [PN1] og [PN2] Veng By, Veng, til et afslag.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 af museumsloven med senere ændringer.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet med senere ændringer.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

[5] Lovforslag nr. 70 af 24. oktober 1991 til lov om naturbeskyttelse, bemærkninger til § 86.

[6] Se Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer (2021), s. 65.

[7] Lovbekendtgørelse nr. 771 af 24. juni 2013 om menighedsråd.

[8] Lovbekendtgørelse nr. 95 af 29. januar 2020 om folkekirkens økonomi.

[9] Bekendtgørelse nr. 1172 af 19. september 2016 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.

[10] Lovbekendtgørelse nr. 1156 af 1. september 2016 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.

[11] Vejledning om beskyttede sten- og jorddiger, Kulturministeriet, Kulturarvsstyrelsen, juni 2009, s. 37.

[12] Vejledning om beskyttede sten- og jorddiger, Kulturministeriet, Kulturarvsstyrelsen, juni 2009, s. 39.

Sag:

22/02150,
22/02152

Dato:

26. maj 2023.

Emner:

Museumsloven (/s...

Highlight:

 Vis/skjul highlight

